

Talepunkter til samråd i Folketingets Socialudvalg den 28. oktober kl. 11-12

Indkaldte er socialministeren og beskæftigelsesministeren

Emne:

“I et kommende samråd ønskes en drøftelse af følgende spørgsmål:

A. Minstrene bedes forholde sig til kritikken af fattigdommens omfang og konsekvenser, som bl.a. har baggrund i ydelsesniveauet, jf. årsrapporten fra Rådet for Socialt Udsatte.”

Talepunkter:

I sin seneste årsrapport kommer Rådet med en række forslag.

Om flere af dem gælder det, at de allerede er sat i værk, eller at de vil blive gennemført som en del af kommunalreformen. Det gælder bl.a. forslag om, at det skal være lovpligtigt for kommunerne at se på ressourcer og kompetencer hos de ledige frem for at fokusere på deres problemer. Og det gælder et forslag om at kommunerne skal udarbejde mål for deres indsats overfor ledige med andre problemer end ledighed.

Regeringen er helt enig i behovet for en koordinering af beskæftigelsesindsatsen, også for de svageste. Et af kernepunkterne i kommunalreformen er netop, at der skal ske en større koordination i indsatsen overfor ledige. Dette indebærer en række organisatoriske ændringer, som skal understøtte indsatsen for personer på kanten af arbejdsmarkedet

Med kommunalreformen er der skabt nogle rammer, så også de svageste får en chance med et liv i arbejde. Ledige vil komme gennem et forløb, hvor målet er at finde en vej til et job. Og det uanset hvor langt de måtte være fra arbejdsmarkedet. Det at have et arbejde og være selvforsørgende giver frihed til at tilrettelægge sin hverdag, og det giver trygge rammer. Derfor er et liv med arbejde - enten på fuld tid eller deltid - altid målet, for det vi gør.

Kommunalreformen imødekommer også langt hen ad vejen Rådets ønsker om at styrke indsatsen for at hjælpe de lidt svagere ledige tilbage på arbejdsmarkedet. Vi gør op med, at nogle ledige bliver betragtet som sociale klienter og andre som en arbejdskraftreserve. Alle skal have tilbuddet.

Med kommunalreformen vil den sociale indsats gå hånd i hånd med beskæftigelsesindsatsen. Det er ikke en naturlov, at alle sociale problemer skal være løst, før man kan begynde at vende blikket

mod et arbejde. Vi ved, at selv den mindste tilknytning til arbejdsmarkedet kan være med til at vende en negativ social spiral.

Vi skal sørge for, at svage ledige også får oplevelsen af at bidrage aktivt. At også de oplever, at de betyder noget for andre, at det har nogen betydning, om de møder op på arbejdspladsen eller ej. Det kan sagtens være det, der gør, at den psykiske syge eller den hjemløse igen kan se en mening med det hele og får kræfter til at gøre noget ved sit liv.

Så langt med enigheden. Rapporten indeholder jo også andet.

Rapporten kritiserer igen niveauet for nogle af de sociale ydelser, fordi nogle af de socialt udsatte kan være på disse ydelser. Og kontanthjælpen gør folk fattige, mener rådet.

Jeg forstår det ikke helt. Hjælpen ydes jo netop i en situation, hvor en person ikke er i stand til at forsørge sig selv og sin familie. Og ydelsen har til formål at undgå, at folk med manglende forsørgelsesgrundlag skal havne i en fattigdomssituation.

Desuden er 40 procent af de socialt udsatte på førtidspension, og førtidspensionen i dag svarer til de maksimale arbejdsløshedsdagpenge, som ligger over diverse såkaldte fattigdomsgrænser. Voksensatserne på kontanthjælpen er også over.

Det er rigtigt, at unge på ungesatsen, starthjælpsmodtagere og introduktionsydelsesmodtagere vil være i lavindkomstgruppen – hvis de er på ydelserne hele året.

For andre kontanthjælpsmodtagere vil der være nogle tilfælde, hvor f.eks. enlige og par med mange børn kan komme lige under grænsen.

De fleste kontanthjælpsmodtagere er kun på kontanthjælp en del af året og vil i løbet af året have andre indkomster og/eller modtage andre ydelser (fx boligstøtte, særlig støtte eller hjælp i enkelttilfælde)

Sagens kerne er, at 50 pct. af medianindkomstgrænsen i praksis ligger omkring kontanthjælpsniveauet, men den finere indplacering afhænger af antal børn, deres alder, boligstøtte, skatteforhold mv., fordi vi her taler om disponibel indkomst. Ved opgørelsen af de disponible indkomster tages der højde for stordriftsfordelene ved at være flere i familien.

Lad os ikke tabe proportionerne. Danmark er ét af de vestlige lande med mest lige indkomstfordeling, hvor færrest har relativt lave indkomster. Og hvor meget få personer er i lavindkomstgruppen hele livet. Det påviste den tværministerielle rapport ”Lavindkomstgruppen – mobilitet og sammensætning” fra juni i år.

Lavindkomstgruppen er de personer, som har en relativ lav disponibel indkomst sammenlignet med, hvad den typiske dansker har til rådighed. I 2002 var der fx 225.000 personer, som havde en indkomst, der var under halvdelen af den typiske indkomst i Danmark. Hver tredje af dem var studerende, hver tiende var selvstændige, og hver sjette var hjemmeboende børn. De tre grupper udgør til sammen 60 procent af lavindkomstgruppen.

Lavindkomstgruppen er hverken blevet større eller mindre de sidste 20 år. Og der er stor bevægelse ind og ud af gruppen. Meget få mennesker bliver altså i lavindkomstgruppen i en længere periode. Efter to år er der typisk en tredjedel af gruppen tilbage. Kun én ud af 100 bliver i gruppen i 10 år i træk.

Rådet for Socialt Udsatte nævner også, at det er OK med økonomiske incitament, men at socialt udsatte ikke har mulighed for at udnytte disse incitament. Incitamentene rammer så at sige ved siden af.

Regeringen mener, at social udstødelse og fattigdom bedst bekæmpes, ved at de udsatte kommer i arbejde og bliver selvforsørgende. For nogle er det nødvendigt, at deres fysiske, psykiske og sociale situation bliver stabiliseret eller forbedret, før en mere direkte arbejdsmarkedsrettet indsats sættes i gang. Men beskæftigelsessigtet i indsatsen skal opretholdes, idet sigtet er, at personen efterfølgende kan deltage i egentlige beskæftigelsestilbud. Det kan godt være, at arbejdet er støttet arbejde til at begynde med, men beskæftigelsesperspektivet må aldrig tabes af syne. Det må være en menneskeret ikke at blive opgivet af det offentlige.

Og erfaringerne fra introduktionsydelse og starthjælp viser, at der faktisk er en større andel af personer med lav ydelse, som kommer i beskæftigelse end personer med høj ydelse, når man sammenligner med grupper, der har samme varighed på ydelsen. Gennemgående kommer der 4-6 procent flere med lav ydelse end med høj ydelse i arbejde eller i uddannelse.

Desuden er det i øjeblikket kun muligt at sige noget om, hvor mange personer på lav ydelse, der får et fuldtidsjob. Hvor mange, der får et deltidsjob vil blive belyst, når resultaterne fra Integrations- og Beskæftigelsesministeriets kommuneundersøgelse foreligger.

Endvidere viser tal fra Arbejdsmarkedsstyrelsen, at der er betydelig afgang fra gruppen af svage. Afgangen er på 22-25 procent årlig i gruppen, der har været på langvarig offentlig forsørgelse. En betydelig del af afgang sker til beskæftigelse.

Helt aktuelt viser en ny rapport fra Rockwool-fondens forskningsenhed, at Tyskland er bedre til at integrere indvandrere end Danmark. Og det er Tyskland blandt andet, fordi de økonomiske incitament til at arbejde er større i Tyskland end i Danmark.

Højest 18 procent af de ikke-vestlige indvandrergrupper på det tyske arbejdsmarked, som indgår i undersøgelsen, har mindre end 100 Euro netto per måned ud af at arbejde; på det danske arbejdsmarked er det mindst 35 procent af de tilsvarende ikke-vestlige indvandrergrupper, som har mindre end 100 Euro netto per måned i økonomisk udbytte ved at arbejde sammenlignet med ledighed. (100 Euro er ca. lig med 750 kr.).

Det svarer til de analyser, som vi selv foretog forud for lovændringerne lige efter valget og i forbindelse med "Flere i arbejde". Det kan ikke hjælpe noget at have et system, hvor den enkelte skal tjene over 25.000 kr. om måneden, for at der bliver råd til mere, end når familien er på kontanthjælp. For den indkomst er urealistisk for mange og givetvis også for langt hovedparten af de socialt udsatte.

De ændringer, regeringen gennemførte, var kort fortalt starthjælp, 500 kroners nedsættelse,

ændringer af ungesatserne og -loft over ydelser til kontanthjælpsmodtagere. Og humlen i disse ændringer er ikke, at vi synes, kontanthjælpsmodtagerne har for meget at slå til Søren med. Humlen er, at indtægten fra et almindeligt arbejde skal være det forsørgelsesgrundlag, som de fleste stræber efter at have. Mister man sit arbejde, skal man naturligvis over på et andet forsørgelsesgrundlag, men det skal være indrettet som et trappesystem, hvor arbejdsløshedsdagpenge ligger som næste trin og kontanthjælpen som det tredje. Det vil være ødelæggende for den måde, arbejdsmarkedet og dermed samfundet fungerer på, hvis tingene forholder sig omvendt.

Derfor fastholder regeringen sin linie, nemlig at mennesker, der har behov for hjælp, skal have hjælp, så de kan klare sig, men at hjælpesystemet skal være indrettet sådan, at man ikke indretter sig på at være på offentlig hjælp, men har tilstrækkelig tilskyndelse til at søge mod selvforsørgelse.